

PROGRAMMA
 AD EXSEQUIAS
 VIRI NOBILISSIMI, CONSULTISSIMI
 ATQVE EXCELLENTISSIMI
CHRISTOPHORI
JOH. CONRADI
ENGELBRECHT
 JURISCONSULTI
 ET IN ACADEMIA JULIA PROF. PVBL. ORD.
 CELEBERRIMI
 P. P.
 D. V. NOVEMBR. MDCCXXIV.

Helmstadt,
 TYPIS PAULI DIETERICI SCHNORRII,
 ACAD. TYPOGR.

PROGRAMMA
AD EXERCITIA
PRIMA NOBILISSIMA CONSTITUTISSIMA
ALTISSIME EXCELLENTISSIMA
CHRISTOPHORI
JOH. CONRADI
ENGELBRECHT
JURISCONSULTI
ET IN ACADEMIA JULIA PRÆF. PUBL. ORD.
CELEBRARI
P. R.
D. V. NOVEMBER. MDCCXXIV.

Heinfisch,
T. P. PAVLI DIETRICI SCHNORRI,
Acad. Typogr.

PRORECTOR ET SENATVS
ACADEMIÆ JULIÆ

CIVIBVS SVIS

S. P. D.

QUum Reipublicæ literariæ & bonis artibus nil æque noxium sit, quam viris subinde privari raris animi dotibus, facundia gloria & varia eruditione conspicuis; profecto non leve Juliæ nostræ inflictum est vulnus in obitu Viri amplissimi & consultissimi CHRISTOPHORI JOHANNIS CONRADI ENGELBRECHTI, legum, dum viveret, Interpretis optimi probatissimique, sed in ipso virilis ætatis flore, rerumque præstantissimarum spe, præmatura morte proli dolor! extincti. Persuasum enim erat cunctis, qui eundem noverant propius, ejusque animi ornamenta perspecta satis habebant, fore, ut ad veterum aliquando Jctorum gloriam adurgeret, nec Scævolis & Papi-
nians, quos ingenii felicitate & judicii robore æquare videbatur, magnopere esset inferior.

Quodsi vero virtuti celeberrimorum viro-

rum in hac Academia suus semper habitus est
honor, eorumque memoriam post fata recolui-
mus, & ad posteritatem transmissimus; jam quo-
que partium nostrarum esse arbitramur, deside-
ratissimi Collegæ hujus vitam, genus, sapienti-
am & eruditionem justis ornare laudibus. Ita
quidem primo constat inter omnes, ipsum ex
illustri suisque in rempublicam meritis gravissi-
ma Engelbrechtiorum gente duxisse originem.
Anni, post instauratam per Christum salutem,
millesimi sexcentissimi nonagesimi dies quartus
& vigesimus mensis Septembris ipsi felici sidere
fuit natalis. Patre usus est summa quondam no-
minis celebritate eminenti viro, GEORGIO EN-
GELBRECHT Archi-principi Brunsvicensium ac
Luneburgensium a consiliis, Academiae nostræ
Seniore, Ordinisque juridici Antecessore prima-
rio, cujus de meritis, quoniam fere in vulgus no-
ta sunt, tacere præstat, quam parum dicere. Ma-
tre vero editus CATHARINA VLNERIA, omni vir-
tutum genere Matrona ornatissima, quæ, quod
vehementer dolemus, Filium suum hunc opti-
mum, in cujus virtute ingravescentes ipsius ætas
placide hucusque potuit conquiescere, ad bea-
tiores sedes, turbato mortalitatis ordine, præ-
untem videt, nec nisi cum ingenti desiderio &
multis cum lacrimis prosequitur. Avum pater-
num

num habuit Virum generosum per-illustrem at-
 que excellentissimum ARNOLDVM ENGELBRECHT,
 Dynastam non unius, sed clientelarum plurium,
 Serenissimi Brunsvicensium ac Luneburgensium
 Ducis Consiliarium sanctiorem & Cancellarium,
 cujus solum nomen sufficenti potest esse enco-
 mio, cujusque vitæ integritatem & ingentia in
 rempublicam merita omnes excipient anni con-
 sequentes. Neque minore, si matrem spectes, ge-
 neris floruit gloria, siquidem maternum ejus a-
 yum fuisse scimus CHRISTOPHORVM HELFRICVM
 VLNERVM, magni itidem nominis Virum, quem
 Serenissimus Landgrafius Darmstatinus, ut virum
 singularis eruditionis ac prudentiæ, inter Aulæ
 suæ Consiliarios quondam esse voluit, eique pri-
 mariam Archivi sui concredidit curam. Hunc
 illustres prosapiæ splendorem non parum auget
 avia paterna ANNA, generoso Neehorum stem-
 mate oriunda; nec non materna REGINA VRSV-
 LA, quæ illustres suos natales Viro quondam ge-
 neroso per-illustri atque excellentissimo PHILIP-
 PO LVDOVICO de FABRICE, Serenissimi Landgraffi
 Hassio-Darmstatini Consiliario intimo & Can-
 cellario gravissimo, & per-illustri Matri, genero-
 sa MINTINORVM stirpe prognatæ, debuit. Quem-
 admodum vero fumosas majorum suorum ima-
 gines ostentasse, parum refert, nisi virtutis genti-

litiae æmulus, & non minus virtutum, quam sanguinis eorum heres fiat, ita Collega noster vel hoc nomine omni laude major est. Vt primum enim ætas disciplinæ capax erat, nil parentes optimi fecerunt reliqui, quod ad excitandos virtutis insitæ igniculos pertineret. Quapropter tales semper ipsi præfici curarunt præceptores domesticos, qui doctrina morumque ornamentis multis aliis præstarent, animumque Filii sui bonis literis & pietate probe imbuerent. Quæ quidem educationis sollicitæ cura exoptatum habuit eventum. Ita enim repente profecit, eamque statim ingenii vim discendique cupiditatem ostendit, ut in spem adducerentur omnes, eum talem aliquando futurum, qualem deinde cognitum judicavimus. At vero, ut sunt humana omnia vehementer lubrica, medium hunc Collegæ nostri studiorum juvenilium cursum interpellavit quodammodo anno MDCCV. acerbissimus carissimi parentis obitus, qui ipsum in sinu hucusque foverat, & saluberrimis præceptis studia ejus rexerat. Vehementius vero casus iste Nostrum adflixisset, nisi in Patris locum illico successisset Frater primogenitus GEORGIUS ENGELBRECHT, Vir avitis paternisque virtutibus simillimus, ingenii ac studiorum dotibus eminentissimus seculi sui, celeberrimus quondam Academiæ nostræ

fræ Antecessor, nunc summi Appellationum
Tribunalis, quod Cellis est, Consiliarius meritissi-
mus, sub cuius ductu & moderamine ita porro
incubuit in literas, ut annum agens sextum &
decimum in nostrum civium academicorum
mitteretur album. Ex quo quidem tempore ad
jurisprudentiæ studium eo incubuit ardore, ut
multis commilitonibus exemplo esset, pluribus
admirationi. Neque ad hæc graviora studia il-
lotis, quod ajunt, manibus accessit, sed humani-
tatis studiis, quæ multi adventitii in Academiis
strenue ignorare solent, & philosophiæ inprimis
practicæ & exemplaris, id est, Historiæ cogni-
tione probe munitus; unde nec mirari oportet,
illum deinceps adeo celeriter in intimos juris-
prudentiæ penetrasse recessus. Solidæ autem suæ
eruditionis non minimam partem viris in omni
doctrinæ genere plane eximiis, quos hic Docto-
res nactus, attribuit. Fatendum tamen, lucubra-
tiones & assiduas in studiis vigilias, quas animi
sui delicias vocare solebat, præcipuum rei addi-
disse momentum. Et cum pro comperto haberet,
mortalibus incumbere, ut animi dotes in reipubl.
salutem publicæ exponant luci, themata de pœna
temere litigantium, de officio judicis & de publi-
eis judiciis unde viginti annos natus, illustri Fra-
tre Præsidente, contra secus sentientium argumenta-
tatio-

tiones magna cum *παρρησία*, applaudentibus cunctis, tuitus est. Quumque etiam haberet satis superque cognitum, boni & æqui artem præter præceptiones quasdam & theoremata universalia, quibus ad iudicandum præparamur, usum & applicationem universalium ad singularia requirere, mature statim docendi muneri & forensibus causis operam navare cœpit, sic ut nihil omitteret, quod vel ad magni ingenii cultum, vel ad laudem & celebritatem nominis comparandam faceret. Quo etiam referendum putamus, quod celebriora Germaniæ loca altero Fratre, qui in summo Appellationum iudicio, quod Cellas illustrat, Protonotarii munere fungitur dignissime, comite, perlustrare statuerit. Quamvis enim itineribus in peregrinas terras sua haud usquequaque desint commoda; satius tamen desideratissimo Collegæ nostro visum, res patriæ publicas & privatas scrutari, & cum viris notitia earum adfatim imbutis colloqui, quam conferre se ad externos. Experientia namque constat, peregrinationibus ejusmodi præter nummorum penuriam, rerum patriarum ignorantiam, & gentis nostræ contemptum nihil propemodum in Germaniam nostram plerumque redundare. Huic ergo itineri, quo se alacriori accingeret animo, inductus præsertim fuit electione & corona-

ronatione Imperatoris, quæ tunc temporis Francofurti imminebat; nec tam ut rituum solennitatumque spectator esset, quam ut in publica negotia, quorum noscendorum summa flagrabat cupiditate, viris summis ibi congregatis adjuvantibus, penitus penetraret. Nec spes fefellit ipsum: ad lares enim per-illustris SCHRADERI, potentissimi tunc temporis Brunsvicensium ac Luneburgensium Electoris Consilarii sanctioris & alteri ablegati admittus, a tanto Viro, vitæ negotiis rebusque publicis tot annos addicto, nec levius, nec pauca ad res Imperii nostri spectantia hausit, eique se comitis & modestis moribus, eruditione egregia, ingenii acumine, & quod primo loco nominandum erat, iudicio subactum ita probavit, ut ipso pariter atque avunculo VLNERO, Nassavio Weilburgico ibi Oratore momentibus, anno insequentis Ratisbonam versus iter susciperet. In illo enim negotiorum Germanicorum larario, & tot splendidissimorum excellentissimorumque virorum hospitio, ad Imperii comitia constituenda inclyto, juris publici studio ultimam manum addendam esse arbitrabatur. Quod quidem felici haud caruit successu, præsertim quum perspicax Schraderus adesset, & amico sermone explicaret ipsi omnia uberius, totque spectatissimorum virorum ibi

commorantium conversatio magnum insuper adferret adjumentum. Nunquam gratiam & beneficia in ædibus Schraderianis tunc temporis per semestre & quod excurrit, spatium sibi fratrique exhibita satis celebrare potuit, ut gratum inde ejus cognoscas animum. Hinc vero ob adventantis pestilentiae metum pedem referre coactus, illustrem Schraderum suum Augustam Vindelicorum sequi, imo præire, ibique adhuc ex ore ejus pendere, decrevit. At vero heic expertus est, quam irrita sæpe hominum fiant consilia. Adventum enim magni hujus Viri præstolans, nuntium accepit, illum in itinere exspirasse. Quantam ex morte hac inopinata contraxerit tristitiam, dici non potest. Hanc vero ut levaret quodammodo, Viennam abire voluit, ut judicii ibidem aulici formam & modum coram observare posset. Ast fama percrebescente, ipsam metropolin hanc Imperatoriam pariter gravi confictari lue, matris jussu penates repetere, consultum putavit. Redux ergo inde, nihil prius, nihil antiquius putavit, quam academicam erudire juventutem, prælectionibusque suis omnium animos in suam rapuit admirationem. Lucubrationibus insuper doctissimis evulgandis intentus, primum earum specimen pereruditum de servitutibus juris publici

blici tractatum extare voluit, qui eo majoribus, & quidem debitis virorum in laude viventium elogiis est celebratus, quo minori cura amplissimum hoc argumentum ab aliis pertractatum fuerat. Merita hæc insignia etiam ad Augustos Iuliæ nostræ Nutritios, Summorum inprimis Ministrorum suffragio, perlata sunt, quo factum, ut publicam legum anno cło lccc xv. extra ordinem adipisceretur cathedram, & biennio præterlapso ordinariorum etiam Jctorum Ordini adscriberetur. Summa fide munere hoc suo perfunctum esse, loquuntur tot auditores, qui scholas ejus frequentarunt, & tot summæ eruditionis monumenta, quæ hic, quotquot eorum typis sunt evulgata, commemoranda duximus. Sunt autem illa:

De Servitutibus iuris publici commentatio.
De iniusta asyloꝝ immunitatisque ecclesiarum ad crimina dolosa extensione.

Commentarius de utilitate atque necessitate studii iuris germanici.

De fati iurisprudentiæ iustitiæque administrationis in Germania.

De genuinis decisionum iuris fontibus in terris Brunsv. Luneburgicis.

Examen distinctionis vulgaris inter theoriam, seu ut plerumque dici solet, punctum iuris & hodiernam praxin.

Dissertatio de causis impediti hætenus felicitis successus tentatæ in Germania emendationis & administrationis iustitiæ. & reliqua.

In elaborandis iis, quæ ab ordine juridico ipsi expedienda cõmittebantur, singularem adhibuit curam & diligentiam. Commendabant inprimis se nobis impense meletemata ejus, non tantum ob singularem stili elegantiam, quæ non anxie conquisita in eo, aut adfectata erat, sed naturali quadam pulchritudine exsurgens; verum etiam ob præclaram juris notitiam, quam indies, detrahens sæpe sanitati nocturnis vigiliis, in Academia hujus præcipue emolumentum, augere, in præcipuo habuit negotio. Hanc ipsius magnam industriam insignis quædam apud omnes est consecuta existimatio, ut viris etiam illustribus privato nomine ipsum subinde consulentibus responsa dare rogatus sit. Neque inde mirum cuiquam videri debet, ipsum postea ab omnibus in magno honore habitum, & effecisse simul, ut haud minus doctrinæ studio, virtute ac moribus suis, quam generis nobilitate dignitateque celebris, ad gravissimum Consilarii justitiæ munus suscipiendum appeteretur, in quo tamen gloriæ limine & ipso magno fortunæ aditu nuper occubuit, moerente bonorum omnium & literatorum cœtu, qui tot felicioris ingenii fœtus, ad jus germanicum præsertim Brunsvicense spectantes, & alia divinæ mentis monumenta cum ipso sepelienda ægre ferunt, nisi Cognatorum bene-

volentia quædam eorum in publicum aliquando sint proditura. Quod tandem ad vitam & mores pie defuncti Collegæ nostri attinet, semper ob oculos habuit, nihil mortales sine Dei immortalis ope auspicari posse. Idcirco iustitiam ac religionem inter ceteras virtutes singulari studio coluit, nihil magis in votis habens, dum rebus mortalium interfuit, quam ut convenienter naturæ, ejusque auctori Deo, convenienter sanæ rationi, natisque ex ea, & in sacra scriptura toties in hominum salutem repetitis legibus vitam institueret. Divinis oraculis, quæ publico ministrorum Ecclesiæ ore panduntur, adfuit, non ut parcus sacrorum cultor & infrequens, sed fuit auditor sedulus & pius, sacre cœnæ usu subinde refectus, Deo se totum permisit, quocum & ejus sapientia, religiosis & curatis precibus intentus, quotidianum habuit commercium. Matrem nunc moestissimam reverenter semper, & necessitudine sibi conjunctos comiter habuit. Nemini gravis, paucis familiaris, omnibus amicus, officiosus in quosvis, prudentiæ & pietatis laudem apud omnes meruit. In quovis negotio & omni vitæ actu virilem gravitatem cum humanitate temperabat: nil immaturum in ipso præter obitum. De hoc adhuc quædam monenda sunt, tanquam de ultimo vitæ actu, a quo

sicuti in fabulis fit, priorum pretium ac bonitas suspenditur. Nihil magis Nostro optandum erat, quam corpus validum, sanitas perennis, ac longissimæ vitæ usura, quo Deo & patriæ diutissime inservire potuisset. Sed supremo Numini vitæ necisque arbitro, aliter visum, qui illum a prima ferme ætate adfecta valetudine & debili corpore esse voluit, in quo mens candida resideret & præclara. Auxit etiam procul dubio hunc corporis habitum infirmum continuus labor, & iterata toties lucubratio, quæ vires etiam integras frangere & robustiora alias corpora prosternere solet. Hæc virium ipsius sanguinisque & naturalis vigoris debilitas ab aliquot retro annis non parum aucta est, posteaquam laborare cœpisset aspera tussi, quæ pulmonem in phthisin quassit, & nulla medicamentorum vi expugnari potuit. Huic accedebat, quod languenti esset & imbecillo stomacho, sæpeque acerbissimi ipsum magis adhuc debilitarent dolores. Neque id mali probatissimis etiam medicaminibus & aquis Selzensium salubribus expelli quivit, sed indies cepit incrementa. Immo vehementius vis illa mali incaluit, cum verno anni jam vergentis tempore febris continua, comitem sociumque habens ingentem dolorem, illum occuparet. Verum hæc divina favente gratia

tia Medici ope sublata est, ita ut ad consuetos redire potuerit labores, auditorum spes ac vota impleturus. Ast recrudit præterita nuper æstate morbus, & vires novas ab ipsis induciis sumfit. Cumque medicamenta adhibita efficacia sua se cominarent, id, quod supererat, mali, itinere aliquo & jucundiori aëre lenire, imo adhibitis Selzanis aquis emoliri, animum induxit. Atque hunc ob finem ad fratrem summi Appellationum iudicii, quod Cellis est, Protonotarium, jam Cæsareæ Commissioni, quæ res Mœclenburgicas componere satagit, operam navantem, contendit. Verum hausta ibi aqua rursim & alias corporis infirmitates corrigere haud valuerunt, sed iis junctos nonnunquam horrores persensit febriles. Quæ mala coadunata in perfectam tandem phthisin, calorem febrilem, diarrhoeam colliquativam, & tumorem pedum desistere, ipsumque ex itinere reversum, præterlapsi modo mensis Octobris nono die, lecto adfixerunt. Quamvis itaque, curante celeberrimo Meibomio, Archiatro Guelphico & Medicorum Ordinis in hac Academia Seniore, efficacissima adhibita sint remedia, nihilominus vires paulatim deficere cœperunt. Cumque ENGELBRECHTVS nostras morbi pervicaciam sentiret, animum ad preces & divinas meditationes convertit, de animæ

ma salute tantum sollicitus, quoniam de corpore jam conclamatum esset. Et ut mature satis extremi itineris instrueretur viatico, ex manibus reverendi Ecclesiæ Antistitis Doctoris Henningi sacram fumsit Synaxis. Quo religiosissimo absoluto negotio, increscente deinceps agritudine, humana quæque sprevit. Collega desideratissimus, & non nisi divinis intentus, sacram scripturam sibi prælegi, & devotas preces recitari iussit, nec ipse ardentissimas fundere destitit, nil nisi beatum ex hac vita excessum anhelans, & abitum ad patriam meliorem. Voti cum compotem fecit benignum Numen. Præteriti enim mensis octobr. die vigesimo hora decima antemeridiana inter adstantium preces placide obdormivit, vitamque posuit, quam ad quartum annum tres hebdomadas & quinque dies supra trigesimum duxerat. Vos vero, Cives optimi, monitos rogatosque volo, ut pie defuncti Professoris ENGELBRECHTI exsequias frequenti cœtu cohonestare, & hoc modo ultimum ipsi humanitatis officium exhibere velitis. P. P. in Academia Julia d. 5. Novembr.

clō lccc xxiv.

© SUB GÖTTINGEN / GDZ | 2011

